

Ka dirigent võib olla number üks

A. Toscanini oli diktaator, Te ei mõista seda hukka. Kuivõrd tunnete Teie vajadust olla tõeliselt võimukas?

Eks ma teatud mõttes olen ka diktaator, kuid annan sellest märku ainult siis, kui muu ei aita.

Inimesed otsustavad minu üle ikka kahel viisil. Ühed ütlevad, et maestro Cillario on kohutav mees, alati rahulolematu ja terava ütlemisega ega innusta kunagi. Teised aga üllatatakse sellisest iseloomustusest, öeldes, et olen vastutulelik ja lahke, et minuga on kerge koos töötada.

Viimatinimetatute hulka kuuluvad minu hinnangus *head inimesed*. Suhted on head tänu sellele, et nad saavad minu kui dirigendi nõudmistest kohe aru ja on võimelised neid täitma.

Teised on natuke küündimatud, põhjendavad iga ebaõnnestumist: "*Ma mõtlesin, et... .*" *Mina aga ütlen: "Ära mõtle liiga palju, tee suu lahti ja laula nii nagu vaja!"* Minuga võib olla väga raske suhelda, kui näen, et inimene on jonnakas ja keeldub kaasa mõtlemast, on otsustusvõimetu leidmaks õige tee.

Lavastuse ettevalmistamise ajal tundub lavastaja kõige olulisem, dirigent aga tähtsuselt teine või kolmas...

Mõnikord on dirigent ooperi ettevalmistusperioodil olulisemgi kui lavastaja, mõnel etapil lausa number üks. Tihti palgatakse enne lavastaja ja lauljad ning alles siis dirigent. Nii on aga väga tõenäoline, et dirigent võitleb kõigi ja kõige vastu, on pidevalt vihane.

Arvan, et hea tulemuse saavutab juhul, kui teatri kunstiline juht kutsub lavastaja, dirigendi, koreograafi, kunstniku jne. ja korraldab põhjaliku arutelu.

Kui tihti Te koostöö ettepanekutest loobute?

Keeldun siis, kui näen, et töö on halvasti korraldatud. Mõnikord, küll väga harva loobun ka siis, kui töö juba hoos.

Nii juhtus näiteks Pariisis

sed, ehkki väga erinevad. Viimastel aastatel olen juhatanud siiski rohkem oopereid, aga see meeldib mulle.

Minu mäenedžer, kes on kahjuks nüüd juba surnud, soovitas alati eelistada ooperi-pakkumisi. Seda üksnes majanduslikel kaalutlustel, kunstiline pool teda niivõrd ei huvitanud.

Ta ütles, et kui võtan vastu palju üksikuid sümfooniakontserte, hakkab see segama tööd teatris: ma ei saa sõlmida pikaajalist ooperilepingut. Sümfooniakontserdid peab plaanima paika, kus kavatsen pikemalt peatuda, juhatada etendusi, Eestiski teen ju nii.

Samas naudin sümfooniakontserti kaasaegsest muusikast, või Brahmsist, Wagnerist, Beethovenist. Ka Haydnist, Bachist ja Mozartist, mis on üks minu kui muusiku unistusi.

Tundub, et juhatate rohkem itaalia oopereid?

Minu päritolu arvestades on see muidugi loogiline, tegelikult aga ei juhata ma ainult itaalia oopereid. Austraalias näiteks avastati minu Mozarti-kirg ja paluti teha üksnes tema teoseid. Seejärel avastati, et minu juhatatud Wagner on varasemate tõlgendustega võrreldes märksa vastuvõetavam. Neile üldse meeldis, kuidas juhatasin saksa muusikat.

Berliinis ütlesid isegi kriitikud, et saksa dirigendid peaksid minult õppima, milline on Mozarti muusika. See pole üksnes tehniline, vaid põhimõtteline küsimus.

Armastate väga ooperit. Kas ka saalis publiku hulgas istudes?

Peaaegu tunnistama, et kui mind kutsutakse ooperit kuulama, ma eriti ei vaimustu. Mind häirib, muutun kohe närviliseks, kui midagi tehakse nii, nagu mulle ei meeldi. Laval peab olema kõik täiuslik, mis on aga peaaegu võimatu...

Publikuks olen vale inimene, sest tihti, kui laval toimub midagi tõeliselt dramaatilist, ajab see mind hoopis naerma, kuna seda esitatakse nii ebaõnnestunult. Inimesed aga mõtlevad: "*Vaat kui rumal ja harimatu naerab täsi-*

Arvan, et hea tulemus saavutab juhul, kui teatri kunstiline juht kutsub lavastaja, dirigendi, koreograafi, kunstniku jne. ja korraldab põhjaliku arutelu.

Kui tihti Te koostöö ettepanekutest loobute?

Keeldun siis, kui näen, et töö on halvasti korraldatud. Mõnikord, küll väga harva loobun ka siis, kui töö juba hoos.

Nii juhtus näiteks Pariisis "Falstaffi" esietendusega. Mulle lubati, et saan orkestrisse kolmanda metsasarve. Etendusele oli kutsutud tõeliselt esinduslik seltskond. Seisin juba puldis, valmis alustama, kui nägin, et lubadust ei täidetud. Jalad viisid mu isenesest saalist välja. Kulus üle tunni, enne kui tagasi läksin.

Sellest tuli suur skandaal, kirjutati ajalehtede esiküljel. Mõelda vaid, skandaal Ooperis! Pariislased on ju oma Ooperi üle nii uhked!

Hea dirigent, oskamata olla sõbralik kuulaja

Teid tuntakse väga hea ooperi-, aga ka sümfooniaorkestri dirigendina. Kumba tööd eelistate?

Emotsioonid on võrdväär-

Mind häirib, muutun kohe närviliseks, kui midagi tehakse nii, nagu mulle ei meeldi. Laval peab olema kõik täiuslik, mis on aga peaaegu võimatu...

Publikuks olen vale inimene, sest tihti, kui laval toimub midagi tõeliselt dramaatilist, ajab see mind hoopis naerma, kuna seda esitatakse nii ebaõnnestunult. Inimesed aga mõtlevad: "Vaata kui rumal ja harimatu, naerab tõsisest asjast peale." Kui on koomiline ooper, ja veel kesise kvaliteediga, jään lihtsalt magama.

Räägite vaid ooperist, meenutamata kordagi kergemat žanri — operetti ja muusikali...

Ma ei ole õige inimene otsustama muusikali ja opereti üle, sest ei ole nendega kunagi lähemalt kokku puutunud. Need žanrid ei huvita mind, sest ei ole loomult nii tõsised kui ooper.

Arvan, et operett ja muusikal sobib üksnes meelelahutuseks. Neid võiks võrrelda koomiksiraamatuga: vaatad pilte ja pöörad lehte...

MADLI PARTS